

V Bruseli 15. 7. 2019
COM(2019) 336 final

SPRÁVA KOMISIE RADE

**o vykonávaní finančnej pomoci poskytovanej zámorským krajinám a územiám v rámci
11. Európskeho rozvojového fondu**

Úvod

V rozhodnutí o pridružení zámoria¹ sa stanovuje právny rámec pre vzťahy medzi zámorskými krajinami a územiaми² (ZKÚ), členskými štátmi, s ktorými sú ZKÚ spojené, a Európskou úniou. Podľa Zmluvy o fungovaní Európskej únie³ (ZFEÚ) je cieľom rozhodnutia o pridružení zámoria podporovať trvalo udržateľný rozvoj ZKÚ a presadzovať hodnoty Únie v širšom svete.

Finančná pomoc pre ZKÚ sa poskytuje najmä prostredníctvom Európskeho rozvojového fondu (ERF), pričom v rámci 11. ERF sa na programové obdobie 2014 – 2020 vyčlenilo 364,5 milióna EUR⁴.

V súlade s článkom 91 rozhodnutia o pridružení zámoria sa v tejto správe vyzdvihuje pokrok dosiahnutý pri využívaní finančných zdrojov z 11. ERF poskytnutých zámorským krajinám a územiám za rok 2018.

Finančné zdroje v rámci 11. ERF – ZKÚ

Finančné zdroje 11. ERF dostupné pre ZKÚ sú na základe prílohy 2 k rozhodnutiu o pridružení zámoria rozdelené takto:

- suma 229,5 milióna EUR na prostriedky pridelené na územnom (bilaterálnom) základe,
- suma 100 miliónov EUR na regionálnu spoluprácu a integráciu,
- suma 21,5 milióna EUR na financovanie humanitárnej a núdzovej pomoci alebo pomoci na vyrovňovanie výkyvov v príjmoch z vývozu,
- suma 5 miliónov EUR na financovanie bonifikácie úrokov a technickej pomoci prostredníctvom investičného nástroja EIB pre ZKÚ,
- suma 8,5 milióna EUR na štúdie a technickú pomoc v súlade s článkom 81 rozhodnutia o pridružení zámoria.

Podľa kritérií stanovených v rozhodnutí o pridružení zámoria sa 16 ZKÚ považuje za oprávnené získať prostriedky pridelené na územnom základe v rámci 11. ERF. Treba poznamenať, že Grónsku sa poskytujú finančné prostriedky priamo zo všeobecného rozpočtu Únie na základe „rozhodnutia o Grónsku“⁵.

¹ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii.

² Zámorskými krajinami a územiaми EÚ sú Grónsko, Nová Kaledónia a závislé územia, Francúzska Polynézia, Francúzske južné a antarktické územia, Wallis a Futuna, Saint Pierre a Miquelon, Svätý Bartolomej, Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Svätý Eustach, Svätý Martin, Anguilla, Kajmanské ostrovy, Falklandy, Južná Georgia a Južné Sandwichove ostrovy, Montserrat, Pitcairnové ostrovy, Svätá Helena a závislé územia (teraz pod názvom Svätá Helena, Ascension a Tristan da Cunha), Britské antarktické územie, Britské indickooceánske územie, Ostrovy Turks a Caicos, Britské Panenské ostrovy a Bermudy.

³ Štvrtá časť Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 47).

⁴ Ú. v. EÚ L 210, 6.8.2013, s. 1 – Vnútna dohoda medzi zástupcami vlád členských štátov Európskej únie zasadajúcimi v Rade o financovaní pomoci Európskej únie na základe viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020 v súlade s Dohodou o partnerstve AKT – EÚ a o poskytnutí finančnej pomoci zámorským krajinám a územiám, na ktoré sa vzťahuje štvrtá časť Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁵ V rozhodnutí Rady 2014/137/EÚ o vzťahoch medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej sa vyčlenila suma 217,8 milióna EUR na roky 2014 – 2020 na spoluprácu medzi Úniou a Grónskom v oblasti spoločného záujmu.

Tri regionálne programy sú zamerané na podporu spolupráce medzi ZKÚ z rovnakého regiónu, ktoré čelia podobným výzvam a majú podobné priority. Akciami financovanými v rámci regionálne pridelených prostriedkov sa podporuje vypracovanie a realizácia komplexných regionálnych programov a projektov na riešenie týchto výziev. Aktívne sa podporujú partnerstvá s inými zdrojmi financovania vrátane ostatných finančných nástrojov Európskej únie, prostredníctvom spolupráce so susediacimi africkými, karibskými a tichomorskými krajinami (AKT) a/alebo tretími krajinami a s najvzdialenejšími regiónmi EÚ.

Okrem územných a regionálnych programov sa v rámci **tematického programu**, jediného programu „všetkých ZKÚ“ v rámci 11. ERF, posilní celoregionálna spolupráca zámorských krajín a území.

Proces tvorby programov 11. ERF – ZKÚ

V štvrtej časti rozhodnutia o pridružení zámoria sa stanovuje **proces tvorby programov, ktorý je špecifický pre ZKÚ**. Na rozdiel od afrických, karibských a tichomorských štátov (AKT) proces tvorby programov nie je založený na národných indikatívnych programoch, ale na **jednorazovom procese – vypracovaní programového dokumentu, ktorý má dve zložky: a) stratégiu reakcie EÚ (časť A) a b) akčný dokument (časť B)**.

Programové dokumenty ZKÚ obsahujú strategické zameranie aj podrobný návrh programu a schvaľujú sa **len jedným formálnym rozhodnutím Komisie**.

Rozpočtová podpora je uprednostňovaným spôsobom využívania prostriedkov pridelených na územnom základe v ZKÚ (k dnešnému dňu ERF využíva 12 zo 16 ZKÚ). Toto predstavuje pozitívny posun od spôsobu realizácie projektu, ktorý sa využíval v niekoľkých ZKÚ predtým. Rozpočtová podpora ponúka efektívny spôsob riešenia prierezových, dlhodobých a štrukturálnych problémov a hrozieb a zachovanie konštruktívneho politického dialógu.

Krajiny ZKÚ majú naďalej primárnu zodpovednosť za vypracovanie programových dokumentov vrátane priorít, na ktorých sú založené ich stratégie, a za zabezpečenie potrebných konzultácií na miestnej úrovni. V súlade s článkom 81 rozhodnutia o pridružení zámoria majú ZKÚ na požiadanie k dispozícii technickú pomoc na podporu počas procesu tvorby programov.

Situácia v roku 2018

a) Realizácia 11. ERF podľa jednotlivých území

Vďaka spoločnej angažovanosti všetkých zainteresovaných strán sa v roku 2018 dosiahol pokrok v procese tvorby programov 11. ERF prostredníctvom posilnenej koordinácie a dialógu. Prijatím programových dokumentov 11. ERF pre územia Svätej Heleny a Montserratu sa v prípade 12 zo 16 ZKÚ s prostriedkami pridelenými na územnom základe dokončil proces tvorby programov na konci roka 2018. Významný pokrok týkajúci sa finalizácie začiatkom roka 2019 zaznamenalo niekoľko ďalších ZKÚ⁶. Pokiaľ ide o realizáciu programov, v roku 2018 bolo v rámci 11. ERF vyplatených 58,62 mil. EUR pre ZKÚ (pozri prílohu 1).

⁶ Vo februári 2019 boli prijaté územné programy pre Arubu (13,05 mil. EUR) a Bonaire (3,95 mil. EUR). Tvorba programu pre Curaçao (16,95 miliónov EUR) a Svätý Martin (7 miliónov EUR) práve prebieha, pričom plánovaný dátum prijatia je v roku 2019/2020.

Realizácia programov v roku 2018:

Oblasť Karibiku:

- V sektore **udržateľnej energetiky** vyplácanie v rámci programov rozpočtovej podpory v Sint Eustatiuse (prvá a druhá fixná tranža: 2,2 mil. EUR) a pre Sabu (druhá fixná tranža: 1,4 milióna EUR), čo malo za následok zvýšenie odolnosti sektoru, výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a stabilnejšiu sieť.
- V sektore **vzdelávania** sa dosiahol pokrok v rámci prebiehajúcich programov rozpočtovej podpory Anguilly (druhá fixná tranža: 1,75 milióna EUR + 2,8 miliónové navýšenie krytia) a Ostrovy Turks a Caicos (druhá pevná tranža: 1 mil. EUR + prvá variabilná tranža: 3,8 mil. EUR + 2 mil. EUR navýšenie krytia), čím sa z hľadiska plnenia súčasných a budúcich potrieb trhu práce stávajú **primárne, sekundárne a technické a odborné vzdelávanie a odborná príprava** relevantnejšími.
- V roku 2018 bol **prijatý a podpísaný programový dokument 11. ERF pre Montserrat** (18,4 milióna EUR) na podporu **hospodárskeho rastu**, ako aj na podporu rozvoja politik kľúčových oblastí, akými sú energia z obnoviteľných zdrojov a cestovný ruch. Realizovalo sa prvé vyplatenie (prvá fixná tranža: 5,4 milióna EUR + 0,32 milióna EUR navýšenie krytia). Tento program rozpočtovej podpory je pokračovaním programu rozpočtovej podpory 10. ERF, ktorý prispieva k plánu udržateľného rozvoja ostrova.

Oblasť Tichomoria:

- Pokiaľ ide o **cestovný ruch**, Francúzska Polynézia (prvá fixná tranža: 7,45 milióna EUR) pokročila v svojej sektorovej politike, ktorá je podporovaná sektorovým programom rozpočtovej podpory, ktorá priťahuje turistov a vytvára pracovné miesta. Programový dokument 11. ERF týkajúci sa cestovného ruchu pre Pitcairnove ostrovy bol prijatý v roku 2017 a podpísaný v roku 2018, čo predstavuje pokračovanie programu rozpočtovej podpory 10. ERF v tom istom sektore, ktorý bol dokončený v roku 2018.
- V **sektore zamestnanosti** pokračovala Nová Kaledónia v realizácii svojej politiky zameranej na zvýšenie zamestnatelnosti, najmä prostredníctvom technického a odborného vzdelávania.
- Pokiaľ ide o **digitálny rozvoj a prepojenosť**, Wallis a Futuna dosiahli značný pokrok vo svojej digitálnej stratégii (vyplatenie prvej fixnej tranže: 12 mil. EUR). V čase, keď je digitálna prístupnosť nevyhnutná a ponúka nové hospodárske príležitosti, program podporuje najmä zavádzanie širokopásmového pripojenia Tui-Samoy na Wallis a Futuna, ktoré poskytuje vysokorychlostné širokopásmové pripojenie.

Ostatné ZKÚ:

- Pre Falklandské ostrovy, ako aj územie Svätej Heleny boli programy **prepojenia** v rámci 11. ERF prínosnými. Pre územie Svätej Heleny sa začiatkom roka 2018 **prijal programový dokument** a dosiahol sa pokrok pri vykonávaní digitálnej stratégie (vyplatenie prvej fixnej tranže: 10 mil. EUR). Na Falklandských ostrovoch došlo k prvému pokroku smerom k posilneniu poskytovania infraštruktúry súvisiacej s dopravou a prepojovaním (vyplatenie prvej fixnej tranže: 2 mil. EUR).

- V oblasti **cestovného ruchu** zaznamenali Saint Pierre a Miquelon lepšiu prístupnosť pre turistov, čoho výsledkom je, že počas hlavnej sezóny je Saint Pierre v súčasnosti „plne rezervovaný“ (vyplatenie prvej variabilnej tranže: 3,25 mil. EUR + tretia fixná tranža: 3,25 mil. EUR).

Vo všeobecnosti a po celý rok viedli programy rozpočtovej podpory k pravidelným dialógom v relevantných oblastiach politiky s partnerskými ZKÚ o reformách riadenia verejných financií, sektorových politikách a makroekonomickej situácii.

V roku 2018 došlo k mobilizácii **technickej pomoci** na podporu územných a regionálnych povoľujúcich úradníkov v rámci procesu tvorby programov. Koncom roka 2018 boli v rámci nástrojov technickej spolupráce I a II 11. ERF uzavreté zmluvy o technickej pomoci alebo zadané štúdie na podporu vymedzenia odvetvových stratégií ZKÚ alebo stanovenie oprávnenosti ZKÚ na rozpočtovú podporu, a to v celkovej hodnote 3,6 milióna EUR.

b) Regionálna spolupráca v rámci 11. ERF

V roku 2018 sa dosiahol významný pokrok prijatím všetkých troch regionálnych programov pre ZKÚ v rámci 11. ERF:

- Pokiaľ ide o **Tichomorie**, regionálny program „PROTEGE“ (*Projet régional océanien des territoires pour la gestion durable des écosystèmes* – 36 mil. EUR), podpísaný vo februári 2018, bude podporovať udržateľný a odolný rozvoj regiónu prostredníctvom ochrany biodiverzity a obnoviteľných prírodných zdrojov. Vychádza z regionálneho programu 10. ERF „INTEGRE“ (*Initiative des territoires pour la gestion régionale de l’environnement* – 12 mil. EUR), ktorý sa zameriaval na integrované riadenie pobrežných oblastí a rozvoj regionálnych sietí (ako sú ekologické poľnohospodárstvo, odpad a adaptácia na zmenu klímy).
- Pokiaľ ide o **Indický oceán**, cieľom regionálneho programu (4 milióny EUR) podpísaného vo februári 2018 je zlepšiť sledovanie a pozorovanie suchozemských a morských ekosystémov vo francúzskych južných a antarktických oblastiach, obnoviť ekosystémy a posilniť mechanizmy prevencie vplyvu. Predchádzajúci regionálny program v rámci 10. ERF sa zameriaval na zlepšenie udržateľného riadenia prírodného dedičstva (suchozemského aj morského) Mayotte a rozptýlených ostrovov (3 milióny EUR) prostredníctvom nástrojov na posudzovanie a podporu rozhodovania.
- V **Karibiku** regionálny program „ReSEMBID“ (*Resilience Sustainable Energy and Marine Biodiversity*, 40 mil. EUR) podpísaný v októbri 2018 posilní environmentálne udržateľný hospodársky rozvoj tým, že sa zameria na odolnosť, udržateľnú energiu a morskú biodiverzitu. Zvýši energetickú účinnosť infraštruktúry, ktorá má veľký vplyv na spotrebu energie, zlepši ochranu a udržateľné riadenie morskej biodiverzity a zvýši schopnosť prispôbiť sa extrémnym a opakujúcim sa prírodným udalostiam.

V rámci prípravy **tematického programu pre všetky ZKÚ v rámci 11. ERF** sa dosiahol pokrok aj v roku 2018, keď všetky ZKÚ dosiahli dohodu o dvoch kľúčových sektoroch – udržateľnej energii a zmene klímy (vrátane odolnosti).⁷

Európska únia v roku 2018 podporila **Združenie zámorských krajín a území (OCTA) prostredníctvom grantu na prevádzku** (1,1 mil. EUR na dva roky), a tým združeniu

⁷ Rozhodnutie Komisie o financovaní tohto programu [C (2019) 1595] bolo prijaté v februári 2019.

umožnila posilniť jeho schopnosti naplniť mandát. To sa týkalo najmä koordinujúcich partnerov ZKÚ s cieľom uľahčiť dialóg s EÚ, podporiť partnerstvo a podporiť kolektívnu prácu jej členov v niekoľkých oblastiach spoločného záujmu v rámci pridruženia ZKÚ k EÚ.

c) Hurikány v karibskej oblasti

V septembri 2017 postihli niekoľko karibských zámorských krajín a území dva hurikány kategórie 5, ktoré so sebou priniesli život ohrozujúce vetry, prudké búrky a silné dažde, čo spôsobilo rozsiahle škody na domoch a základnej infraštruktúre. Najvážnejšie zasiahnuté ZKÚ boli Anguilla, Svätý Martin a ostrovy Turks a Caicos, Svätý Bartolomej a Britské Panenské ostrovy. Montserrat, Saba a Svätý Eustach tiež utrpeli škody.

Stratégia obnovy bola založená na kombinácii reakcie na núdzovú situáciu do apríla 2018 a doplnkových opatreniach na územnej a regionálnej úrovni, ktoré pokračovali počas roku 2018. **Nepridelené rozpočtové prostriedky z balíka B vo výške 21,5 mil. EUR v rámci 11. ERF boli v roku 2018 mobilizované na sumu 15,04 mil. EUR** v prospech Anguilly (2,8 mil. EUR), Montserratu (0,32 mil. EUR), Svätého Martina (7 mil. EUR), Britských Panenských ostrovov (2 mil. EUR) a Ostrovov Turks a Caicos (2,92 mil. EUR) na **pomoc po núdzových situáciách**⁸.

Útvary Komisie okrem toho aktívne spolupracovali s orgánmi ZKÚ, aby zabezpečili náležité prispôbenie územných a regionálnych programov 11. ERF na riešenie situácie po hurikánoch v ZKÚ a podporili ich v ich úsilí v oblasti zvyšovania odolnosti. Do regionálneho programu pre oblasť Karibiku v rámci 11. ERF bola zahrnutá horizontálna zložka odolnosti (40 mil. EUR). Na túto zložku bola v súlade s Európskym konsenzom o rozvoji presmerovaná polovica z celkového rozpočtu (20 mil. EUR) s cieľom podporiť budovanie dlhodobej odolnosti v ZKÚ. V rámci nástroja pre prírodné katastrofy ERF sa v roku 2018 začalo niekoľko regionálnych akcií zameraných na pripravenosť na katastrofy, ktoré zahŕňali Anguillu, Britské Panenské ostrovy, Montserrat a Ostrovy Turks a Caicos.

d) Inštitucionálny dialóg

Európska komisia od začiatku programovania v decembri 2013 aktívne podporuje ZKÚ počas celého procesu programovania umožnením organizácie špecifických seminárov, workshopov a konferencií s cieľom vytvoriť priestor pre reflexiu o spoločných prioritách a cieľoch. Počas roka 2018 prebehli početné výmeny informácií.

Fórum ZKÚ – EÚ

Na základe výsledkov rôznych konzultačných stretnutí v roku 2017 bol týždeň **16. fóra ZKÚ – EÚ** (19. – 23. februára 2018) dobrou príležitosťou na výmenu názorov a diskusiu o vzťahu medzi ZKÚ a EÚ na obdobie po roku 2020.

V záveroch zo 16. fóra ZKÚ – EÚ (23. februára 2018) EÚ, ZKÚ a členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, potvrdili svoje pevné odhodlanie nájsť udržateľné odpovede na čoraz zložitejšie a vzájomne prepojené výzvy a opätovne potvrdili svoj záväzok o udržateľnej energetickej transformácii vrátane lepšieho prístupu k moderným energetickým službám, energii z obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti.

Na **technickej úrovni** sa na **trojstranných stretnutiach**, ktoré sa konali v rámci 16. fóra ZKÚ – EÚ medzi zástupcami Komisie, územnými/regionálnymi povoloňujúcimi úradníkmi

⁸ Dve osobitné podporné opatrenia pre Svätý Martin a Britské Panenské ostrovy boli prijaté pred 17. fórom ZKÚ – EÚ 2019.

ZKÚ a členskými štátmi, s ktorými sú ZKÚ spojené, vytvoril priestor na diskusiu o otázkach spojených s tvorbou programov, uplatňovaním spolupráce a plánovaním nadchádzajúcich krokov.

Na **politickej úrovni** boli **trojstranné stretnutia** (22. februára 2018) medzi európskym komisárom pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj Nevenom Mimicom, vedúcimi delegácií ZKÚ a členskými štátmi, s ktorými sú ZKÚ spojené, vhodnou príležitosťou na zdôraznenie politických priorít ZKÚ a na výmenu názorov na obdobie po roku 2020.

Okrem toho sa deň pred trojstrannými stretnutiami (21. februára 2018) za účasti ZKÚ, členských štátov, Komisie a Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) uskutočnila významná **udalosť týkajúca sa politiky oceánov, správy vecí verejných a potenciálu iniciatívy Modrého rastu**.

Trojstranné stretnutia

Pri úvahách o spoločných strategických prioritách sa dosiahol pokrok prostredníctvom dialógov v rámci pridruženia na základe rozhodnutia o pridružení zámoria. **Na technickej úrovni sa v roku 2018 uskutočnilo päť trojstranných stretnutí medzi Komisiou, zástupcami ZKÚ a členskými štátmi, s ktorými sú ZKÚ spojené** (v januári, apríli, júli, októbri, decembri⁹), čím vznikol priestor na dialóg medzi Komisiou, ZKÚ a zástupcami členských štátov, najmä na monitorovanie pokroku programovania a vykonávania 11. ERF.

Partnerské pracovné skupiny a semináre

Dňa 16. januára 2018 sa uskutočnilo stretnutie partnerskej pracovnej skupiny pre **obchod a regionálnu integráciu**, ktoré sa zaoberalo rôznymi aspektmi preferenčného postavenia ZKÚ v obchode s EÚ a všetkými všeobecnými otázkami spoločného záujmu.

Dňa 13. marca 2018 sa uskutočnilo stretnutie pracovnej skupiny pre **finančné služby**, na ktorom sa diskutovalo o procese zostavenia spoločného zoznamu EÚ nespolupracujúcich jurisdikcií na daňové účely. Koncom mája sa v Bruseli konal **medzinárodný daňový seminár**, ktorý má ZKÚ poskytnúť prehľad o medzinárodných normách a kritériách, na ktorých EÚ zakladá svoje kritériá preverovania, a uľahčiť dialóg medzi technickými expertmi ZKÚ a medzinárodnými partnermi.

V novembri 2018 zorganizovalo združenie OCTA s podporou Komisie **seminár o programoch EÚ**. Jeho cieľom bolo posilniť kapacity ZKÚ zapojiť sa do hlavných programov EÚ, ktoré sú v záujme ZKÚ, ako sú napríklad programy v oblasti výskumu a inováciu, COSME a Erasmus +.

Európska investičná banka (EIB)

Rozhodnutím o pridružení zámoria sa stanovuje finančná pomoc pre ZKÚ prostredníctvom finančných mechanizmov, ktoré spravuje EIB: investičný nástroj pre ZKÚ (súčasná výška finančných prostriedkov: 48,5 mil. EUR), financovanie bonifikácie úrokovej sadzby a technickej pomoci (5 mil. EUR) a vlastné zdroje EIB (do 100 mil. EUR v rokoch 2014 – 2020 v rámci 3 finančného protokolu).

V rámci týchto troch balíkov neboli v roku 2018 podpísané žiadne nové operácie. V rámci investičného nástroja EIB pre ZKÚ prebiehajú operácie v celkovej výške 61,4 milióna EUR na konci roka 2018 (táto suma presahuje počiatočnú výšku finančných prostriedkov, pretože

⁹ S cieľom lepšie pripraviť nadchádzajúce fórum sa decembri 2018 uskutočnilo trojstranné stretnutie, ktoré bolo pôvodne naplánované až na začiatok roka 2019.

fond sa otáča a niektoré spätné toky sa opäť požíčali). Pokiaľ ide o prostriedky na bonifikáciu úrokovej sadzby a technickú pomoc, v roku 2014 sa z dostupných 5 miliónov EUR použilo len 25,497 EUR na bonifikáciu úrokovej sadzby vo Francúzskej Polynézii. V rámci finančného krytia z vlastných zdrojov EIB pre ZKÚ uzavrela dohodu o úvere s Novou Kaledóniou v roku 2015, pričom jej poskytla investičný úver vo výške 20 miliónov EUR na stavbu novej nemocnice.

Pokiaľ ide o zvyšné finančné prostriedky, návrhy sa monitorujú a posudzujú s cieľom plne využiť dostupné finančné prostriedky do konca roku 2020.

Výhľad do budúcnosti

Rok 2019, keď sa rokuje o novom rozhodnutí o pridružení zámoria, o viacročnom finančnom rámci EÚ na roky 2021 – 2027 a o rámci po skončení platnosti Dohody z Cotonou, čo sa zhoduje aj s procesom vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ, bude pre ZKÚ kľúčový.

V tejto súvislosti bude mať neprežitý dialóg so ZKÚ mimoriadny význam a politickú dôležitosť. Pretrvávajúca podpora pridruženia ZKÚ, ako aj podpora ZKÚ prostredníctvom nástroja technickej spolupráce tento proces posilní.

Európska komisia bude zároveň naďalej podporovať ZKÚ postihnuté hurikánmi v ich snahách o obnovu a úzko s nimi spolupracovať na najlepšom riešení ich potrieb.

Pre zabezpečenie záväzku celého finančného krytia, ktoré má ZKÚ k dispozícii, bude v roku 2019 veľmi dôležitý pokrok pri tvorbe dvoch zostávajúcich programov na územnom základe v rámci 11. ERF.¹⁰

¹⁰ Tvorba programu pre Curaçao (16,95 miliónov EUR) a Svätý Martin (7 miliónov EUR) práve prebieha, pričom plánovaný dátum prijatia je v roku 2019/2020.